

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priloga „SLOVENCU“ sveder vsak prvi in tretji četrtak meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v semeniških ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodnikove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 11.

V Ljubljani, 3. junija 1896.

Letnik IX.

Škofova beseda.

Pokazali smo zadnjič dragim bralcem, kako da je sv. Duh po svoji cerkvi prenovil obraz zemlje. Da, moč krščanstva in cerkve ne upliva samo na posamičnega človeka, ampak na celi svet, katoliška cerkev ne upliva samo na zasebno, ampak tudi na javno življenje. In ravno tega upliva se nasprotniki najbolj bojé. Mogočneži tega sveta lové ljudi v zanjke, katere so spletene iz srebra in zlata, in jih vabijo v družčine, kjer človek lahko streže svojemu srcu, kakor se mu zljubi. Ravno cerkev pa pridiguje zdržnost v vsem, v bogastvu in v uživanju. To pa bogatinom in takim, ki imajo kaj zapovedovati, ni všeč iz dveh vzrokov: Prvič zato ne, ker se jim vzbuja vest, ki jim marsikaj krivega očita; a drugič so ti ljudje toliko pametni, da sprevidijo, da ne bodo mogli ljudij več loviti v svoje zanjke, da jih ne bodo mogli več odirati, da jim ne bodo več služili, če bodo ubogali cerkev in duhovnike. To je jasno ko beli dan. Kako bi pač marsikdo tako hitro obogatel, ako bi ne dobil ljudij, katere spravi do tega, da začno igrati se z denarjem iz zgolj lakomnosti, da bi več imeli. Kaj je pač takim mar, če ljudje molijo ali ne, če hodijo k spovedi ali ne, a na tem jim je, da ne ugasne v njih ogenj poželenja in strastij. Zato se razlega vedni in redni krik: »Duhovni proč od politike«, zato hujskanje po časopisih zoper škofe in duhovnike. Pa kako zlobni so ti ljudje! Ker vidijo, da se tudi z golim obrekovanjem ne opravi nič, pa pišejo tako o raznih škofih, kakor bi bili nasprotni med seboj in bi jeden drugače učil ko drugi, potem pa hvalijo le jednega, drugega pa grajajo.

Tako je dalj časa neki slovenski list, »Soča« namreč, ki izhaja na Goriškem, delal razne zmede s tem, da je grdil na vso moč prevzv. škofa ljubljanskega in pisal, kakor bi bil nadškof goriški popolno drugega mnenja. Res, dobili so se kalini, ki so sedli na te limanice in hodili so za liberalci v zabavljanji proti kranjski du-

hovščini in nje višjemu pastirju. Ker se na tak način ruši cerkvena jedinstvo, zato so goriški nadškof poslali pismo goriškim duhovnikom, v katerem jim pojasnijo spletke in zvijače nasprotnikov ter jih opominjajo k jedinstvu. Podamo tu dragim bralcem nadškofa pismo bolj po pomenu in ne toliko po besedah.

Najprej pokažejo nadškof, da je cerkev res jedina. To jedino cerkev pa vladajo škofje, ki so pastirji svojih ovčic. S tem da verniki niso v nasprotju s svojimi škofi, so ob jednem tudi v jedinstvu z najvišjim škofom, Kristusovim namestnikom, rimskim papežem. Ta zložna in jedina cerkev pa je pravi strah vsem njenim nasprotnikom; zato so se le-ti vedno mnogo prizadjali, da bi raztrgali vez med verniki in pastirji. Poprej so le napadali bolj papeža in skušali narode od njega odtrgati. A ni šlo. Zato pa sedanji čas napenja vse moči, da bi ljudstvo odvrnil od škofov, pravih pastirjev. Zato se je bati najhujšega, ker kdor ni s škofom, ni s cerkvijo, ni z vero, ni z Bogom.

Ta boj zoper škofe in njih veljavo pa se vrši posebno po listih, ki so plačani za to, da širijo med ljudi zaničevanje duhovnikov in škofov. Rujejo zoper škofe, katere je sam sv. Duh nastavil za pastirje, in s tem škodujejo tudi državi, ker če ljudje ne bodo več spoštovali duhovne oblasti, gotovo tudi posvetne več ne bodo. Dalje omenijo nadškof, da so že l. 1887. obsodili take časnike in prepovedali njih podpiranje. Toda, ker ti opomini niso izdali, treba je, da se jedenkrat pokaže preteča nevarnost. Potem pokažejo delovanje lista »Soča« in pravijo: »Ta že dalj časa tako predrzno presoja škofe in duhovnike in tako uporno piše proti učeči cerkvi, da se je pri nas zelo bati za cerkveni red. Hujše je, da ta list skuša svoje delovanje, ki se mora obsojati, skrivati s »katoliškim« imenom in se celo ne straši navajati mojega imena, s katerim se izgovarja, kot bi bil jaz njegove stranke ali kot bi se z mojim dovoljenjem ono pisalo. In ravno ta slepotna barva ka-

toliškega imena goljufa mnoga neprevidna srca, mej tem ko nasprotniki vsi vedo, da pišejo oni časopis neverci.»

Dalje pravijo: »Najbritkeje me je pa užalilo, da se imenovan časopis drzne mene stavljati v nasprotje z ljubljanskim knezom in škofom, kot bi jaz soglašal s trditvami liberalne stranke, obsojal njegove apostolske namene in čudovito modrost v delovanju, vzlasti pa, da ne bi soglašal z njim gledé političnih vprašanj. — Jaz tá in te vrste očitanja s tem iz celega srca zavračam in hočem, naj vsi naši duhovniki in verniki vedó, da sem s prevzvišenim ljubljanskim škofom popolnoma jedne misli in da tudi gledé na cerkveno-politične zadeve ne učim družega evangelija nego on.«

Tako so goriški nadškof strgali liberalcem krinko z obraza in nič več se ti ne bodo mogli sklicevati nanj. Posebno je to za liberalce hud udarec zato, ker so nadškof pod smrtnim grehom prepovedali brati in podpirati »Sočo« in še neki drugi italijanski list, ki tudi tako piše proti škofom in duhovnikom. Seveda naše liberalce smrtni greh prav nič ne briga, toda gotovo se bodo še našli ljudje, ki se bodo zdaj, ko vedó, kje je resnica, vendar le ogibali listov, in s tem izgubé liberalci nekaj pristašev. Ta beseda škofova je velicega pomena; to čutijo liberalci in zato tako grdo zabavljajo, da se mora poštenemu človeku kar gnjusiti. Pravijo med drugim tudi, da škofje nimajo pravice vtikati se v politične stvari. Mi pa pravimo: To ni res. Škofje so v svojih škofijah pastirji pa ne samo v dušnih stvareh, ampak tudi v časnih, v kolikor so združene z dušnimi. Da, celo dolžnost škofov je, vmešavati se v politiko, kajti, kakor smo že čisto povdarjali, vera in nje zapovedi veljajo tudi v politiki, v javnem življenju; varuhi prave vere so pa škofje in zato je njih dolžnost, voditi ovčice tudi po pravih političnih potih. To naj si liberalci zapišejo za ušesa in potem ne bodo tako neumne uganili, kakor so to zadnjč storili. Dejali so namreč, da bodo vso stvar poslali papežu Leonu XIII. v Rim, da razišodi o tem. Če bode papež ugodno se izrekel za nje, potem bodo ubogali; če pa njegova sodba liberalcem ne bo všeč, tedaj ne bodo ubogali.

Le dvoje moramo k temu brezumnemu počenjanju liberalcev omeniti. Prvič: naj si le prihranijo pot in pošiljanje v Rim; kajti škof vseh škofov, rimski papež ne bo drugače sodil ko naši škofje. Le poslušajte, kako je pisal Leon XIII. avstrijskim škofom l. 1891.: Prav bi bilo, da bi bil vsak časopis v svojem kraju tako uravnan, da bi se skladal s svojim škofom v vseh stvareh in bi nobenega razpora ne bilo med njima.« Mar mislijo naši liberalci, da bode papež njim na ljubo spremenil svoje dosedanje postopanje? Ne.

Pa še lepše pride. Liberalci kričó, da se bodo pritožili na papeža, a v isti sapi govore tudi, da, če jim njegova sodba ne bo všeč, ga ne bodo ubogali. Hinavci! Vedo kakšna bo sodba papeževa in tu ni nič pomišljati. Ako si katoličan, potem se drži škofa, ali pa nisi in potem nimaš nobene pra-

více vtikati se v katoliške stvari in predpisavati, kako se obnašaj škof ali duhovnik.

Kaj je novega po svetu?

Nadvojvoda Karol Ljudevit †

Cesarsko bišo zadela je zopet nova izguba. Cesarjev brat nadvojvoda Karol Ludovik je 19. minulega meseca umrl. Bil je nedavno poprej na potovanju v sveti deželi, koder se je prehladil. Prehlajen je prišel domu na Dunaj, pa ni pazil na svojo bolezen. Kmalu se je ulegel in vkljub najboljši postrežbi moral je umreti. Cesar je celo zadnjo noč prečul pri bolniku, dokler ni izdihnil svoje duše. Pokojni nadvojvoda je bil najmlajši brat našega cesarja. Rojen je bil 30. julija 1833. Bil je potem delj časa namestnik v Galiciji in na Tirolskem in je bil povsodi zelo priljubljen. Živo se je zanimal za obrt in kupčijo in zdatno podpiral umetnike. Bil je Rusiji zelo naklonjen in bi bil moral tudi sedaj pri kronanju ruskega carja zastopati našega cesarja v Moskvi. A Bog je hotel drugače in ga je poklical k Sebi. Bil je trikrat oženjen. V zasebnem življenji bil je jako dober in v njegovi hiši je vladala splošna zadovoljnost. Da je bil dober katoličan, kaže že to, da je potoval v sveto deželo in je ondi jako vspodbudno obiskal one kraje, kjer je naš Gospod živel, trpel in umrl. Za cesarja je ta izguba jako bitka, nič manj pa ne za celo Avstrijo, ker je vedno le skušal v tujini povzdigniti našo državo. Naj v miru počiva.

Dunajsko vprašanje je vendar že jedenkrat rešeno. 19. maja je novoizvoljeni župan Strobah prisegel in kmalu na to ga je cesar v sprejel v avdijenci. Vlada je sprejel novega župana jako milostno. Župan se je v toplih besedah zahvalil cesarju za potrditev. Cesar pravi, da ga veseli, da bode občinska uprava zopet v redu in on izreka nado, da bode novi župan delal v prid mesta, kar ta tudi obljubi. Tudi pri drugih visokih gospodih so Strobaha prav prijazno sprejeli in to strašno grize liberalce in jude, ker vidijo, da je njih veljava pri kraju. Dunajsko prebivalstvo pa se veseli zmuge, ki je stala toliko truda. Mestna uprava je v dobrih, krščanskih rokah in Dunaj se bo povzdignil, da bo veselje. Liberalcem se pa le vedno toži po prejšnjih časih, ko so oni in pa judovski mogočnejši zvonec nosili. Je že ven, zdaj se je zasukalo in židje so spodaj a kristijani zgoraj. Ti bodo delali pravično, a ne kot bi se jim zljubilo, kot je bilo v prejšnjih časih. Mi se veselimo uspeha dunajskih kristijanov, katerih hude borbe smo vedno prav pazno sledili. Bog daj le, da bi tudi pri nas kmalu pometli z liberalizmom. A pri nas se ga krčevito drže, med tem ko so ga na Dunaju vrgli med staro

saro. Nam se zdi ta igrača z liberalizmom, ki je pa zelo nevarna, tako, kakor če je pri kaki hiši več otrok, magari kakor »orgelce«. Ko so najstarejšemu fantu hlače premajhne, jih pa drugi naprej nosi itd., dokler hlače ni več ko samo cunjé. Taka je z liberalizmom.

Zgled dunajskih kristijanov pa so začeli posnemati na *Češkem*. V Pragi ustanovili so prepotrebno katoliško ljudsko društvo. Borilo se bo to društvo za pravice češkega naroda ter se ustavljalo uplivu liberalcev in židov. Prvega shoda udeležila se je nebrojna množica ljudij iz vseh stanov, posebno pa delavci. Vsi govorniki so povdarjali, da naj Pražani posnemajo Dunajčane in potem bo tudi tam zmagal kriz. Da je bilo to društvo res potrebno, kaže nam to, da je v Pragi mnogo strank, ki so vse prej ko katoliške, in te imajo mnogo pristašev. Posebno socialisti se kaj na široko sopirijo. — Ravno tako se gibljejo katoličani na *Moravskem*. Osnovani so domoljubni poslanci novo katoliško-češko stranko. Seveda so liberalni listi vsi po konci in vpijejo nač njimi, da so izdajalci naroda in domovine. Kakor pri nas! Nas ti pojavi med brati Čehi zelo veselé, ker tudi tam se svitajo katoličanstvu boljši časi in liberalizmu primanjkuje sape.

Predno stopimo izven Avstrije, poglejmo še malo na *Ogrsko*. Banfi, u se maje ministerski stol. Ta zviti mož ni plesal tako, kakor so mu godli ogrski prostozidarji in se ni potegnil pri pogodbi z Avstrijo za to, da bi Mažari še menj plačevali za državne stroške kot so doslej. Tudi več drugih lepih stvari mu očitajo. Ga bo res kmalu sapa vzela. Prav. — Z ogrsko slavnostno razstavo so se Mažari silno opekli. Strašno malo je obiskovalcev, če jih prav Ogrji z lepa in iz grdo pode v Budimpešto na razstavo. Ljudem ni nič mari, kaj da tam vidijo, in to zelo grize Mažare. Poleg tega pa bodo imeli tudi denarno zgubo, ker so več denarja vtaknili v razstavo, kakor ga bodo nazaj dobili. So se pač usteli.

Pretekle dni se je ves svet obračal v *Moskvo*. »mater rusko« kakor Rusi imenujejo starodavno prestolnico ruskih carjev. Poslanci iz vseh delov sveta, iz vseh dežel in vseh držav so bili navzoči, ko si je ruski car na glavo posadil carsko krono. Tudi domačega ljudstva je bilo od sile. Carja in carino so navdušeno pozdravljali, koder sta se prikazala. Car je pri tej priliki mnoge jetnike pomilostil in ustanovil več dobrodelnih zavodov. — Pri teh slavnostih bil je tudi navzoč papežev odposlanec nadškof Agliardi. Ta je prvi kronanega carja nagovoril in sicer v latinskem jeziku. Njemu in njegovim spremljevalcem na čast je car tudi priredil velik obed. Upamo, da delovanje Agliardijevo ne bo brez dobrih posledic za ruske katolike, ker novi car je ljudomil in le njegovi uradniki ga često goljufajo. Bog daj katoliški cerkvi na Ruskem lepih dnaj in potem se hitro utegne uresničiti Leonova srčna želja: Zjedinenje razkolnikov.

Kakor je dragim čitateljem brez dvojbe znano, ste *Francija* in Rusija zelo prijatli. To se je videlo tudi

sedaj pri carjevem kronanju. Na dan kronanja so imeli francoski vojaki prosto in se večjo mero vina, ko po navadi so dobili. V Parizu so po gledališčih napravljali slovesne predstave in ljudstvo je bilo zelo navdušeno.

— Pa tudi katoliško življenje vkljub vsemu pritiskanju prostozidarjev se bujno cvete. Tam oni dan praznovali so Francozi spominski dan device Orleanske, ki je pred več sto leti rešila francosko državo gotove pogube. Ta dan podala se je velika množica ljudij pred kip device Orleanske in neki govornik je vneto razlagal veliki pomen tega praznika. Prostozidarjem to praznovanje ni všeč, ker je bila devica Orleanska vnetá in zvesta katoličanka. A tem bolj jo spoštuje verni francoski narod. Množica podala se je pred palačo židovskega milijonarja Rotšilda, kjer jo je policija razgnala. Dalje so šli v cerkev in tu je izvrsten govornik navduševal pričujoče, naj se tudi tako goreče bojujejo zoper brezverske šole. — Sicer židovski, liberalni in prostozidarski listi hudo udrihajo po katoličanih, a to kaže le, da so prizadeti in da se tudi na Francoskem vzdiguje meglá brezverstva.

Laht so se naveličali vojske v Abesiniji in so poklicali vojake domov. Jetnike so odkupili in vojska je »častno« končana. Ves sves se smeje tej komediji laški, ki je požrla nekaj milijonov, pa storila, da bodo nekateri židje dobivali mastne obresti. Bolj pametne pa sploh Lahji niso mogli uganiti, kakor da so lepo kopita pobrali in šli domov. — Le Baratieriju se sedaj slaba godi. Moža so posadili na zatožno klop in so mu že našteali celo vrsto paragrafov in postav, po katerih ga lahko obsodijo. Pa možu se hlače prav nič ne tresejo, ker znašla se je zvita buča, ki je dejala, da je Baratieri preveč udan pijači, in kader se ga nacuka, pa mu ne gre vojska od rok. Čemu se je pa ta dobri Baratieri tako privadil kapljice? Sicer pa to ni noben izgovor, to bi lahko kak šušmar dejal. Seveda se s tem malo zliže, pa kazni vreden je vsejedno. Mislimo, da bomo s koncem te pravde dobili le nov dokaz za resnico, da velike lumpe spuščajo, male pa obešajo.

Na *Kreti* že zopet vre. Turki še vedno stiskajo kristijane, ki so pred par leti dobili nekaj malo pravic. Turkom je pa zato žal in bi jim radi tiste pravice vzeli. Seveda kristijani ne puste tega in potem pride do upora. Umorjenih je do zdaj 25 kristijanov in veliko ranjenih. Ljudstvo se ne upa iz svojih stanovanj in ves promet je ustavljen. Nekateré države so že poslale vojne ladije na obrežje kretansko, to bo pa tudi vse, kar bodo storile.

V *Aleksandriji*, kjer živi tudi precej Slovencev, razsaja huda kolera. Vsaki dan jih zboli do 50 in kakih 20 umrje. Bolezen se naglo širi, ker so Arabci od sile nemarni in leni in brezbrizni; v bolezní ne pokličejo zdravnika, hodijo krog bolnika, kakor bi bolezen ne bila nalezljiva, in zato se bolezen tako hitro zanese. Bog nas varuj te sibe!

Kaj je novega po Slovenskem ?

Kranjsko. Č. g. Anton Medved je postal župnijski upravitelj v Mirni Peči. — Razpisan je Čemažarjev kanonikat pri stolni cerkvi ljubljanski; nadalje so razpisane nastopne župnije: Mirna Peč, Lozice, Stara Loka, Zelezniki in Reteče v loški dekaniji, Št. Jakob na Savi in Ribnica. — Preč. g. stolni kanonik Ceno baron Cirheimb je nevarno bolan. Priporoča se v molitev. — Temeljni kamen za kranjsko gimnazijo so dne 18. maja vložili. — V cerkvi na Rožniku pri Ljubljani bodo mil. knezoskof dne 2. julija blagoslovili nove oltarje. — Šolo v Radečah, ki je bila radi nalezljivih boleznij delj časa zaprta, so zopet odprli. Tu bodo napravili v kratkem tehtnico za vozove, kar je za trg velika potreba. — V Česnjici, občina Krško, je 14. maja pogorelo poslopje Josipa Mirta. Škode je 1100 gl. Zažgala je 4letna hči posestnikova. — Tombolo je dovolilo ministerstvo gasilnemu društvu na Breznici, okraj radovljiški. — 17. maja je kmetijska podružnica v Gorenji vasi za poljansko dolino napravila ondi veselico. Podučljiv govor imel je ravnatelj Pirc, ki je med drugim svaril tudi pred zganjepitjem. Jako obilno ljudstva iz okolice se je bilo potem udeležilo tombole in igre. — V Leskovici nad Poljanami bila je konkurenčna obravnava radi po potresu poškodovanega cerkvenega poslopja; trpela sta največ veliki oltar in pa sprednji obok. — 21. maja je razsajala popoldne okrog Cerknega huda nevihta. Treskalo je in sivi oblaki so se valili proti Poreznu, kjer je bilo zvečer videti sve belo od toče, kakor bi bil sneg pobelil. — V Šenčurski občini pri Kranji so se vrsile dne 21. in 22. maja občinske volitve in sicer že v drugič, ker prvič so bile ovržene. Šenčurska občina je, kakor znano, velika. Pri volitvi odbornikov sta se pokazali dve stranki, severna in južna. Borba je bila huda. Zmagala je v vseh razredih severna stranka. Izvoljenih je 26 odbornikov, ki bodo skoraj jednoglasno volili dosedanjega župana g. Mat. Barleta iz Luž, kateri že 13 let županuje. — Birmancev je bilo letos v Ljubljani binkoštna praznika 2402, in sicer v nedeljo 2045, v ponedeljek 357. — Presv. cesar je potrdil zakon o stavbinem redu za ljubljansko mesto. — Podpora, katero je vlada še dovolila, vsled lanskega potresa deželi Kranjski in mestu ljubljanskemu ni tako zdatna, kakor je bilo pričakovati. Ker ima dežela pri svojih poslopih škode 711 803 gl., upati je bilo, da država tudi deželi dá nekaj tisočakov nepovračljive podpore. Toda motili smo se. Dežela bo dobila samo posojilo v znesku 550.000 gl., od katerega bo treba plačevati 3% obresti ter je v 20 letih državi vrniti. — Za zadolženo in preobloženo deželo je to pač neznatna pomoč. Zopet bo tedaj treba zvišati deželne priklade, ki so že sedaj visoke. — Posestniki v Ljubljani in deželi dobé še 450.000 gl. 3% posojila. — V Knežaku je 29. maja umrl ondotni č. g. župnik Janez Ev. Strnad. Pokojnik je bil rojen l. 1856. v Dobropoljah, v mašnika posvečen leta 1884. Bil je vesten in goreč duhovnik, tako da ga je vse ljubilo in spoštovalo, kjerkoli je služboval. Umrl je za dolgo trajno, zelo mučno čre-

vesno boleznijo, katero je prenašal kot pravi Job. Naj v miru počiva!

Štajersko. Poštni oskrbnik g. Ed. Strukel v Ptujju je imenovan poštним nadkontrolorjem v Mariboru. — Zdravnik dr. Fridrich je imenovan občinskim zdravnikom v Loki pri Zidanem mostu. Ondi se bode tudi v kratkem ustanovila brzojavna postaja, ter bode po poštнем selu dobili dvojno zvezo z Zidanim mostom. — Cesar je potrdil izvolitev gg. Ivana Kukovec-a kot načelnika in Ivana Skuhala za podnačelnika okrajnega zastopa ljutomerskega. — Stiri deklice porodila je v Gabrolah pri Prihevi na Štajerskem mlinarica Roza Goričan. Mati in četvoričke so primeroma zdrave. — V župniji St. Jurij na Ščavnici, v vasi Kraljevci postavijo slovenski domoljubi spominsko ploščo na domu umrlega slavnega zgodovinarja in jezikoslovca Davorina Trstenjaka. O tej priliki se priredi velika narodna slavnost. — Okrožnega sodišča v Mariboru baje ne dobé. Krivi temu so zaigrizeni »Nemci«, ki sedaj tak šum ženó po časopisih zaradi tega, ker je prišel Slovenec dr. Firbas kot notar v Maribor. — Državni poslanec dr. Gregorec je sklical 25. maja ob treh popoldne shod volilcev pri Podgoršak-u na Ponikvi ob južni železnici. — Kot nadučitelj k Sv. Kungoti na Pohorju pride Adolf Pacher, dosedaj učitelj pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju. Stalno sta nastavljeni učiteljici Frid. Cvirn v Čadramu in Antonija Burda v Zicah. V podzemeljski jami v Hudi luknji so napravili binkoštni ponedeljek razsvetljavo in veselico. — Za župana v petrovski občini je bil izvoljen Anton Koren, vrl slovenski poštenjak.

Koroško. Presv. cesar je podelil proštu in župniku v Brežah veleč. g. Fr. Kornke viteški križ Franc-Jožefovega reda. — Dne 8. maja je pogorelo ubogemu bajtarju T. Blaziču po domače Pintarju v Striholčah vse pohištvo. Škoda je velika, zavarovan je le za malo svoto. — Dne 11. maja je zgorelo vse pohištvo po domače Talijanu v Lancovi ob Pokrčah. Zažgal je sedemleten fant, ko je dopoldan prišel iz šole in se z zveplenkami igral za skednjem. — Dne 16. maja je gorelo v Mlinskem Grabnu pri Velikovcu. Zažgal je 12leten slaboumen fant. — Dne 13. maja sta se stepla nek Kolar in kovač Simon Petuger. Kolar je kovača z okovanim kolesom tako lopnil po glavi, da je dne 16. maja umrl vsled poškodovanja. Star je bil 29 let in zapustil mater in ženo z otrokom. — Koroški deželni zbor je sklenil načrt zakona, da se bode pobirala deželna naklada od vina, vinskega in sadnega mošta, ki se za posebno porabo uvaža v Celovec. Ta načrt ni dobil višjega potrjenja. — Odvetniški izpit je napravil pri tržaškem nadsodišču g. dr. Konrad Janežič, odvetniški kandidat v Celju. — Čast. g. provizor A. Prucher je prezentovan na župnijo v Radlah. — Nevarno je obolel č. g. Mih. Mošic, župnik v Št. Jurju nad Celovcem.

Primorsko. Na Reki se je prve dni maja slovesno obhajala šeststoletnica čudeža sv. Krvi. Ljudstvo se je obilno udeležilo, in še obilnejša bi bila gotovo udeležba, ako bi se bilo kaj bolj začasno to naznanilo. Slavnost sta poveljčala dva škofa, prvi dan je pontificiral prevzri-

seni g. Anton Sterk iz Krka, a zadnji dan domači skof prevzvišeni dr. Anton Maurovič. Slovesnost se je sklenila z lepo procesijo iz cerkve sv. Vida v kapiteljsko cerkev, pri kateri se je nosila relikvija krvi, ki je iz čudodelnega križa pritekla. Sodelovala je tudi vojniška godba brezplačno, dočim je mestna godba zahtevala veliko svoto. — Surova italijanska večina deželnega zbora v Poreču je brez vzroka razveljavila volitev treh slovanskih zastopnikov Jenka, Mandiča in Kozuliča, dasi so bili skoro soglasno voljeni. Kakor kaže izid volitev volilnih moč, bodo zopet isti skoro soglasno izbrani. S tem hoté zavedni volilci soglasno oporekati italijanskemu nasilstvu, ki tako brezobzirno tepta pravice slovanskega naroda v Istri. — V Opatiji so ondotni hrvatski rodoljubi osnovali pevsko-tamburaško društvo »Lovor«.

Cerkev in šola.

(Salezijanski sodrudniki.) Cerkevna družba salezijanskih sodrudnikov, ki ima namen podpirati misijonska delovanja Salezijancev sploh, zlasti pa napravo vzgojevališča za sprideno mladino v Ljubljani se po Kranjskem vedno bolj razširja. Vsak ud te prekorsitne družbe je deležen mnogoterih odpustkov in drugih duhovnih dobrot, kakor da bi bil ud tretjega reda svetega Frančiška. — Na binkoštni torek so ljubljanski salezijanski sodrudniki, katerim se je pridružilo tudi nekaj č. gg. duhovnikov z dežele tako le obhajali praznik svoje posebne zavetnice Marije Pomočnice kristijanov: Zjutraj ob 9. uri je imel pri sv. Jakobu cerkveni govor velč. g. kanec Smrekar. Slovesno sv. mašo je opravil z mnogoštevilno asistenco p. n. gospod prelat dr. Andrej Čebašek. — Popoludanskega zborovanja se je udeležilo nad 60 sodrudnikov. P. n. g. prelat doktor And. Čebašek je pozdravil navzoče ter se spominjal prvega zborovanja salezijanskih sodrudnikov dne 29. januarja t. l., s katerim se je ta prekorsitna družba prenesla na slovenska tla. Navduševal je zborovalce, da za razširjanje toliko koristne družbe delajo z združenimi močmi. G. Jan. Smrekar je nato podal kratko sliko apostoljskega delovanja Don Boska. Iz poročila o dosedanem delovanju v prospah družbe Salezijancev povzamemo nastopno: Število sodrudnikov je od prvega zborovanja naraslo na 872. Denarnih doneskov ni bilo posebno velikih, akoravno bi bili zelo potrebni, ker se je mej tem v društvene namene tudi v Ljubljani kupila hiša, iz katere dohodkov se bodo podpirali slovanski dijaki, ki hočejo postati Salezijanci. V Turinu imamo sedaj 16 dijakov. Od teh jih je 6 v novicijatu, 2 bosta v par letih posvečena v mašnika. Pri darovih, ki naj se pošiljajo gospodu Smrekarju, naj se blagovoljno omeni, so li namenjeni za Salezijance sploh ali pa za domače naprave v Ljubljani. V prvem slučaju se denar odpošlje v Turin. Naj bi se verni Slovenci v svojih oporokah pa tudi pri drugih priložnostih spominjali domačih salezijanskih naprav, da se prav kmalu omogoči

prihod slovanskih Salezijancev na Kranjsko! Prostega razgovora o organizaciji salezijanskih sodrudnikov so se udeležili p. n. gg.: kanonik Sušnik, prof. dr. Janežič, stolna vikarja Birk in Mrak, katehet Oswald itd. — Sklenilo se je, naj se naprosita uredništvu »Zgodnje Danice« in »Domoljuba«, da bi vsprejemala podučne sestavke o delovanju Salezijancev, o namenu njihovih sodrudnikov itd. — Ljudstvo se bode po teh spisih gotovo vnelo za novo družbo, katera mu je sedaj skoraj popolnoma neznana. Kdor hoče k družbi pristopiti, naj osebno ali pismeno obrne do č. g. Jan. Smrekarja, kateheta v Ljubljani.

Listek.

Francin.

Slika iz kmetskega življenja. Spisal Tone.

Konec.

Minulo je nekaj let, Tonetu se je godilo slabše in slabše, a se ni opustil zapravljivega življenja. Polje je kljubu Francetovi pridnosti prinašalo le pičel sad, zadnji rep je izginil iz hleva, da so se zamašile najbolj potrebne luknje.

•Slabo je, prav slabo je na svetu!• začne tožiti Tone Francetu, ko so mu začeli upniki žugati s tožbami.

•Lahko bi ti bilo boljše, Tone, če bi le hotel!• odvrne mu France.

•Sam ne morem več pomagati, daj ti, France, daj, da ne pridem po zlu!•

•Jaz delam, kolikor morem.•

•Samo ti me še lahko resiš, France, če le hočeš!•

•Rad, samo če je v moji moči.•

•O, kaj pa da je! Ti si vender zlata duša, ljubi moj France! Nisem se zaman zanašal na te! Glej, denarja mi je treba, da si nakupim kaj živine in da lahko pričnem vspešno gospodariti; brez živine je kmetija jalova krava. A ne dobim toliko denarja na posodo, dokler si ti vknjižen na posestvo. Daj se izbrisati, ljubi brat! Stori mi se to, France, v dveh ali treh letih povrnem ti tistih pet stotakov!•

•Če ti se to dam, dal sem ti vse. Ali bojim se, da . . .•

•O, ne boj se France! Zalostne izkušnje so me izmodrile, delal bom, saj tudi moram. Slišiš, kako kričita in jočeta moja paglavčka, France?•

•Če se res misliš predrugačiti in pridno delati, naj bo se to! Ali glej, Tone!•

Nekaj časa je bilo boljše pri Tončkovih. Toda Tone je začel kmalu znova popivati, pomagala mu je tudi Tonca. Mesto da bi tri hišne vogle podpirala, podirala je se četrtega. France ni dobival jedi, zaman je prosil Tonco, naj mu pokrpa raztrgano obleko, Tonetu pa je tudi vselej denarja manjkalo, kader mu je France rekel, da potrebuje obleke. Nekaj let je France tlačnil

pri bratu, a ker sta se slabše z njim ravnala, kakor s hlapcem, očitala mu vsak grizljaj, začel je drugam hoditi na delo, da se je mogel pošteno preziviti, bratu je delal, kuder je vtegnil. Ljudje so ga nagovarjali, naj tozi nehvaležnega brata in mu odvzame posestvo. A France jim je odgovarjal: »Kaj bom toži reveža, ko se sam ne more živeti, jaz pa še zivotarim za silo.«

»Jaz bi dal zapreti tega črnega nehvaležnega, pijanca, zapravljičca, sleparja!« dejal mu je ta in oni.

»Kaj se če, vsak ima svoje slabosti, na drugem jih vidi, na sebi pa ne,« zagovarjal je France brata. Zasluzil je marsikak goldinar, ker je bil priden dolavec, a Tone je znal spraviti iz brata vsak krajcar, da je bilo kaj za vedno žejno grlo.

Tonca pa je postajala čedalje bolj čemerna, ni mogla več hoditi od plesišča do plesišča, tudi novih oblek ji niso več hoteli dajati na upanje. Vso svojo nevoljo je stresala na ubozega Franceta. Zdaj je vpila nad njim, če se je predrznil skuhati si lonček močnika pri njenem ognju, zdaj ga je gonila iz hiše, češ da je še za nje družino premalo prostora v nji. France je molče poslušal nekaj časa strupeno ženo, a ko se še Tone ni upal postaviti zanj, zvezal je svoje malenkosti v culico in rekel odbajaje bratu: »Ne morem več bivati s tvojo ženo pod jedno streho. Če me boš kaj potreboval pri delu, kar poklič: me!«

Rekši je zapustil rojstno hišo in se začel potikati od hiše do hiše. Kjer je delal, dali so mu hrane, ležišče in kaj malega v denarju, saj Francin je bil zadovoljen z malim.

Nekaj let se je preživljal s težkim delom, a šesti križ na ramah ga je potlačil, revež je onemogel. Kopal je pesek in sejnal, tolkel kamenje ob cesti, brin nabiral po gozdu, mravljinčja jajca prodajal; ti gospodinji je nanosil vode, oni drv, da je dobil kaj gorkega za kosilo, temu gospodarju je nabral koš stelje, da je lahko prenočeval v njegovem hlevu, onemu je popravil orodje, da se je hodil gret za njegovo ognjišče.

Tako je živel več let, a slo je naglo navzdol, ker ni imel nikakoršne postrežbe. Ono zimo so mu začele noge otekati, in naduha ga je trla. Dokler je še lahko taval, prejel je večkrat sv. zakramente, ko se mu je stanje shujšalo, se je napotil k bratu, da bi doma zatisnil oči in da ne bi bil tujim ljudem v nadlego. A hudobna Tonca ga je odgnala s psovanjem iz hiše. Potrt se je odpravil v Stefkov hlev, kamor je zahajal spat, in legel v kot. Ker se je vidno slabšal, vsmilili so se ga Stefkovi in mu pripravili postelj v izbi, da so mogli poklicati gospoda k bolniku.

Ko so gospod odšli, je želel z gospodarjem govoriti.

»Ze vem, kaj bi rad,« prične gospodar Gašper. — »Ne muči se, ko te kašelj duši. Ni se ti treba nič zahvaljevati, kaj češ, storili smo, kar smo mogli, saj te imamo vsi radi! Ali naj grem po brata?«

»Čakaj, poprej ti še izročim nekaj denarja,« pravi bolnik s slabotnim glasom. »Nekaj čez dvesto je, v hlačah so vsiti. Plačaj za pogreb, vzemi si za postrežbo, kolikor si prisodiš...«

»O zase pa ne vzamem nič! Kar sem storil, storil sem tako.«

»No, če res ne vzameš nič, Bog ti povrni, Gašper. Druge denarje shrani za Tonetova otroka. Ko odraseta, daj vsacemu polovico, da ne bodeta mislila, da je bil stric res takšen, kakoršnega jima slika mati, Bog ji odpusti! Dal bi jih Tonetu, a Tone je preotročji, denarja ne sme videti. Saj mi še storiš to dobroto, Gašper?«

»Rad, prav rad! Zdaj grem po Toneta, da se še kaj pomenita.«

A Toneta ni bilo blizo, slaba vest ga je tako pekla, da bi ne mogel blazega brata pogledati v lice. Tone si je iskal hladila v vinu, brat pa mu je zdihoval v smrtnem boju: »Kako lahko bi umrl, če bi bil Tone srečen! No, pa je že tako boljše, več mu bom pomagal na onem svetu, kakor bi mu na tem.«

Tisti večer je izdihnil. Ko je Tone zvedel za Francetovo oporoko, preklinjal je umrlega brata, ker ni njemu zapustil denarja...

Kdo se ne domisli one lepe basni o nehvaležnem jezu, ki je pregnal svojo dobrotnico, lisico, iz nje domovja? — Kaj hočemo, na svetu je dobrotla sirota, in vender je tako boljše, kakor če bi že tu prejemale plačilo za vsako dobro delo, kje bi pa imeli zaklade, ki jih rija ne sne in molj ne pokonča?

Misijoni.

Pregnanc.

(Konec)

Toda oče Gromadski ne skrbi skrbi samo za dušni ampak tudi za telesni blagor svoje črede. On uči revne pregnance sadjereje in bučelarstva; tudi zivinoreje ne zanemarja. Pri tem mu pomaga nek Poljak, Matkivic. Ta je vpeljal v Sibiriji novo vrsto goveje živine, namreč tako imenovane kitajske krave, čudne zivali, ki se od naših domačih jako razlikujejo. Nimajo namreč nič rogov, repe pa take kakor naši konji; dlaka je tako dolga, da sega do tal. Ne mukajo nič, ampak krulijo kakor prešiči. Njih mleko je gosto kakor smetena, meso pa veliko boljše kakor navadno živine. Pri vsem tem delovanju je Gromadskega vodila misel, da mora z vednimi poskusi spodbujati ljudi k delavnosti, da ne postanejo v teh strašnih krajih popolnoma brezčutni in ne obupajo nad vsem. Še nekaj moramo omeniti iz življenja gorečih sibirskih duhovnikov. Hujše nevarnosti kakor mrz in lakota, povodnji in divje zverine so za nje bolnišnice in jetnišnice, kjer gospodari mrzlica. — Tomsk je glavno zbirališče, odkoder pošiljajo jetnike na različne kraje Sibirijske. Vsak dan dojde tje več ali manj teh revežev. O ondotni jetnišnici pravijo, da je še za pse preslaba. Na leto priženejo v to mesto nad 13 000 pregnancev. Vsak mora ostati tu jeden do štiri tedne v jetnišnici. Toda tukaj je tako slab zrak, da je nemo-goče ubraniti se mrzlici. Oče Gromadski jo je imel štirikrat in ravno tolikrat tudi zdravnik doktor Orceško. So

pa tri različne vrste mrzlice: rumena mrzlica, pri kateri postane koža bolnikova trda kot les, barva pa rumena kot žefran; črna mrzlica, pri kateri se pokatejo na koži črne lise, katere se potem vnamejo tako, da postane celo telo le jedna sam velika rana. Zadnja je gnjijoča mrzlica, pri kateri celo telo začne gnjiti in razpadati.

Največ skrbi pa dela pomanjkanje prostora. Jetnišnica je preračunjena za 800 ljudi; večkrat pa jih natlačijo semkaj 2000. Bolnišnica ima postelj in perila samo za 40—50 ljudi. Večkrat pa naraste njih število na 400 do 500, tako, da leže po celi dvorani na tleh jeden zraven drugega. Nesrečni možje zvijejo svojo obleko v culo in si jo denejo pod glavo, za odejo jim služijo njihovi plašči. Perilo, kolikor ga je, se ne more imenovati belo, ker je črno od nesnage; včasih se nabere na njem toliko krvi in gnoja, da se zarede črvi.

Kadar duhovnik tu spoveduje, se mora na tla zraven bolnika uleči in se tu je težava, ker leže drugi v bližini. Jako težko pride od jednega spovedenca do drugega, ker se mora viti me bolniki sem in tje. Večkrat začne kateri bljuvati in onesnaži duhovnika. V takih trenutkih zamore le spomin na ponižnost Jezusa Kristusa in njegovo trpljenje dati človeku moč, da premsga naravni stud. Sveto obhajilo zamore podeliti le naravnost iz burze, katero nosi duhovnik na vratu, kajti nikjer ne morejo pripraviti v ta namen kakega malega altarčka. Veliko pregnancev ima ženo in otroke seboj in pogosto se prigodi, da oče in mati umrjeta, več majhnih otrok, kateri si sami še čisto nič ne morejo pomagati, pa ostane.

Toliko smo posneli iz pisem očeta Gromadskija. Kažejo nam podobo pravega dobrega pastirja, kateri da svoje življenje za svoje ovce. Bog ga ohrani še dolgo časa v korist sibirskih pregnancev in v svojo čast!

Narodno gospodarstvo.

Reißeisenova posojilnica se je ustanovila v nedeljo dne 17. maja t. l. v Sodražici. Ves čisti dobiček se obrača v prid občine. Zadrugarjem se obrestujejo deleži kakor vlagateljem. V direktorij so voljeni gospodje: J. Lavrenčič, ravnatelj; P. Pakiž, ravnatelja namestnik; J. Lovsin, T. Fajdiga, M. Krže, L. Mikolič, Fr. Hudolin, J. Vesel, odborniki; župnik J. Voglar, nadzornik. Uprava je v najboljših rokah. Možje so vsi poštenjaki. Bog-bla goslovi pričeto delo!

Gorenjske planine. Pri zakonu o reviziji zemljiškega katastra stavljal je posl. Povše sledečo resolucijo, ki je bila tudi vsprejeta: »Vlada naj pri izvrstitvi § 11. in v njem določeni načeli skrbi za to, da se bodo one parcele, katere so bile proglašene kot stavljenе v prepoved, oziroma njih deli, ki niso povsem potrebni prepovedi, ti deli odmerili in izločili kot pašniki in kot taki vpisali v

kataster.« Temu za naše gorenjske pokrajine zelo važnemu sklepu pristavljamo le, da je finančno ministerstvo pritrdilo in obljubilo, da bo skrbelo, da se ta opravičena zahteva tudi izvrši. S tem bo mogoče, da bodo posestniki takih parcel zamogli zahtevati, da se pregledajo te parcele in ves isti del parcele, ki ni neobhodno potreben prepovedi, izloči kot posebna samostalna pašna parcela in da se bo le isti del, ki se zaradi hudournikov, nalivov in snežnih plazov mora zavarovati, torej pogojzditi, zapisal kot parcela stavljen v prepoved. Tudi je bil obrok za oglasitev, da se parcela zopet vpiše v prejšno kulturo, torej pašnik, podaljšan do 30. junija 1897. Za ta sklep moramo gosp. poslancu Povsetu zelo hvaležni biti, ker je stvar za nekatere kraje na Gorenjskem tako važnega pomena, da je od ugodne rešitve te zadeve odvisen obstoj mnogih kmetij.

Kakšna bo letina v našem cesarstvu? — Iz poročila c. kr. kmetijskega ministerstva dné 20. maja 1896. — Rast vseh sadetev je vsled slabega in mrzlega vremena v mesecu majniku zaostala za 2—3 tedne. Rž je šla prav nizka v klasje, v nekaterih goratih krajih še ni v klasju. Splošno se pa poroča iz raznih dežel, da rž obeta bogato žetev zlasti pa onih krajih, kjer je bilo začetkom majnika toplo in deževno vreme. — *Pšenica* je slabo vreme bolje prenesla nego rž ter splošno po vseh deželah lepo kaže; le tam, kjer je bilo preveč dežja, je nekoliko »porumenela«. Setev pomladanskih sadetev je po naših južnih deželah cesarstva dodelana. Poročila glede ječmena, kakor tudi glede ovsa ne obetajo dobre letine. Fižol in krompir sta tudi v rasti zelo zaostala, ker so jih le pozno mogli saditi. Koruzo so samo po naših južnih krajih posadili, po severnih deželah na Českem in Gališkem še ne. Detela in trava po senoženih vsled mraza niste dovoljno razvite in sploh majhne. Za zeleno krmo so do sedaj samo lucerno kosili, rdeča detelja se bo kosila šele sedaj pričetkom junija. Senena košnja bode letos sploh bolj pozna nego druga leta. Sena se bode po nekaterih krajih veliko pridelalo. Po drugih je veliko škode naredil črv, tako da so trave le bolj redke. Krme sedaj že skoraj povsod primanjkuje. Paša na planinah ne bo dobra ali pa prav pozna, ker je po gorah v majniku padlo zopet veliko snega. Hmelj je zdrav, vendar prav počasi raste. Le okolu Celja ima meter dolge mladike. — Poročila gledé trte so splošno prav dobra. Pri Ptuju je 15. maja že začela cvesti »portalovka«. Slana letos trti skoraj nikjer ni škodovala. Le one trte, ki so lansko leto trpele vsled »peronosper«, imajo redke mladike, ali pa so se popolnoma posušile. — Sadje kaže dobro. Mraz mu je le malo škodoval. Jablana so pa splošno bolj bogato cvetela nego hruške.

Mestna hranilnica v Radovljici začne dne 15. junija delovati. V načelstvo so izvoljeni gospodje: Alf. Rudesch, c. kr. notar; Jan. Bulovec, trgovec; dr. Jan. Voves, okrožni zdravnik; Franc Mulej, trgovec; Andrej Gerčar, nadučitelj; Oton Homan, posestnik in trgovec; Matej Kosmač, posestnik in krčmar; Leopold Varl, po-

sestnik; Franc Pavlošič, c. kr. poštar. Po društvenih pravilih je v načelništvu vsakočasni župan, sedaj g. Aleš Roblek.

Razne novice.

(Božja pet sv. Primoža v Kamniških planinah.) Na praznik sv. Primoža 9. junija bo pri sv. Primožu nad Kamnikom velik shod. Tisti dan pred praznikom bo zvečer ob pol sedmih pridiga in litanije, na praznik pa ob petih prva sv. maša z blagoslovom in pridigo, potem še tiha maša. Romarji imajo priliko prejeti tukaj tudi sv. zakramente. — Več o tej božji poti prihodnjič.

(† Baron Kuhn.) Dne 26. maja je umrl na gradu Strasoldo pri Gorici slaven general naše vojske, baron Kuhn, čegar ime je nosil naš kranjski pešpolk skoraj 30 let. Pokojnik je bil rojen 25. junija 1817 v Prostevju ter stopil v vojaško akademijo l. 1839. Vsled spretnosti svoje se je hitro pomikal na častniški lestvi navzgor; leta 1848 je bil stotnik, leto pozneje major, 1823 podpolkovnik in 1857 polkovnik. Odlikoval se je posebno l. 1848 in 1849 na Laškem, da ga je posebno pohvalil grof Radecky. Znano je o Kuhnu, da je večkrat naravnost grajal povelja višjih generalov in s tem pripomogel do zmagi n. pr. 6. maja 1848 pri Sv. Luciji in dne 25. julija 1847 pri Kustoci. Sam je bil izredno pogumen ter na svojo roko z manjšimi krdeli napadal sovražnika. Leta 1866 je baron Kuhn kot general spretno vodil obrambo Tirolske ter bil 29. avgusta imenovan podmaršalom. Dne 4. decembra 1866 je bil imenovan imejteljem polka št. 17, dne 18. januarja 1868 vojnim ministrom ter je vpeljal občno vojno dolžnost, preosnoval vojaške šole, generalni štab itd. Leta 1869 je bil imenovan tajnim svetnikom, 1873 feldcajkmajstrom, 1882 poveljnikom tretjega kora, dne 16. julija 1888 je bil začasno vpokojen. Baron Kuhn je v vojaških krogih veljal kot »poveljnik prihodnje vojske,« ker je bil jeden najboljših, sedaj živečih generalov. — Bil je dober kristijan, skrben družinski oče, kot človek odkritovrčen brez bojazni, včasih celo drzen. Kot vojak pa ostane v vednem spominu v zgodovini avstrijske vojske. Naj v miru počiva!

(Od Sv. Gregorja.) Od 18.—26. majnika so obhajali pri nas misijon Lazaristi iz Ljubljane. Domači in sosadni farani so se ga vdeležili v tolikem številu, da je bilo nad 1700 obhajancev. Misijonarjem in domačemu velč. gospodu župniku naj dobrotljivi Bog obilno poplača ves trud, nam pa naj dodeli milost stanovitnosti do konca!

(Poretne sedbe) so se v Ljubljani pričele 26. maja. Prvi je bil sojen Franc Lenarčič, doma iz Podgorice, župnije Sv. Jakob ob Savi. Dne 27. decembra 1895 je s kamni napadel mizarja J. Gorjanca, očeta treh nepreskrbljenih otrok, in ga tako nesrečno zadell na glavo, da je umrl za ranami dne 15. marca letošnjega leta. Prisodili so mu 7 let ječe. — Mizarski pomočnik Peter Hrovat iz Zgornje Dobrave je bil tožen radi uboja, ker je z nožem sunil hlapca Janeza Zbontarja. Dobil je 6

let ječe. — Janez Bergant iz Most je bil zaradi uboja obsojen na pet let v ječo, ker je z nožem smrtno ranil Miha Lužarja. — Kovač Matej Solar, katerega so dolžili, da je hudo telesno poškodoval voznika Franca Silerja iz Kroke, je bil oproščen. — Metljar Al. Berti, ki je 1. maja 16krat z nožem ranil dekle Alojzijo Zagar zaradi ljubosumnosti, je bil obsojen na 3 in pol leta hude ječe. — Dninarica Marija Eržen iz Zirov, ki je nasla hranilno knjizico Jos. Čadeža in denar deloma za-se porabila, je bila obsojena na šest mesecev.

(Iz Šent Jerneja) Ustrelil se je dne 18. t. m. Jernej Cvelbar, 21 let star fant iz Imenij. Isti dan zjutraj je bil se v Št. Jerneji, na žrebališči ter je smodko kadil. Potem se je pritoževal, da mu je strašno dolg čas in ob pol štirih se je vstrelil v glavo s samokresom. Vzrok samomora je bil bajè strah pred kaznijo. Zagovarjati bi se moral dne 23. t. m. pred sodiščem radi goljufije in poboja. Obnašanje njegovo je bilo že dlje časa čudno. Bog mu bodi milostljiv!

(Iz Strug.) 19. maja se je 11 letni Karol Pugelj v tukajšnjem parnem mlinu ponesrečil. Vzrok smrti je bil kaj majhen. Kupil je prejšni večer pipček za 4 vinarje. Kje bi ga nabrusil? Že vem, v parnem mlinu je brus, ki ga goni par, ne bo treba vrtiti, samo videti me ne sme nobeden. Opoludne, ko je šel mlinar jest in je vrata zaklenil, zleze Karol skozi okno ali kako drugo luknjo skrivaj v mlin, pride preblizo vretena, katero ga zagrabi, mu roko odtrga, vrti in buta ob zid, da je ves zmlinčen. Kmalu potem pride mlinar, odpre vrata, vidi nesrečo in zapové ustaviti stroj. Deček kmalu umrje, ko mu je gospod župnik podelil sv. posl. olje in papežev blagoslov. Neskušeni in otrokom naj bi bila ta nesreča v svarilo, ne bližati se nevarnim strojem!

(Iz Adlešič) 19. maja. (Nove orglje.) Minulo nedeljo obhajali smo pri nas nenavadno svečanost. Ta dan so bile namreč blagoslovljene in so prvič zapele pri sv. maši nove orglje, katere smo si omislili za našo farno cerkev. Izdelala sta jih gg. brata Zupana iz Kamne Gorice in sicer v splošno zadovoljnost. To je že njino 57. delo od l. 1880. Že to število orgelj v tako malo letih spričuje zadostno, da je njino delo v resnici mojstersko. Pripovedujejo, da so sedaj naše orglje najlepše v Beli Krajini, vsaj so pa tudi sestavljene po naj-novejših iznajdbah. Stale so 1200 glđ.

(Grozna nesreča v Moskvi.) Sredi največjega veselja povodom kronanja ruskega carja se je minulo soboto v Moskvi pripetila grozna nesreča, ki je v obilni meri užalostila carja in vso Rusijo. Ob 5. uri zjutraj se je imela pričeti razdelitev jedi in pijače med na 700.000 broječo množico. Tu pa je nastala taka gneča, da je bilo v malo trenutkih do smrti zmečkanih blizu 2000 ljudi in blizu 500 nevarno ranjenih. Car, obveščen o tem žalostnem dogodku, je takoj zapovedal, da se izplača rodbini vsacega ponesrečenega 1000 rubljev.

(Geljuflja.) Kiparski pomočnik Cajhen je opeharil celjsko pošto za 200 glđ. Poslal je iz Laškega trga po nakaznici na svoje ime v Celje 1 glđ. Po tej nakaznici pa je ponaredil drugo z vsemi pečatnimi odtiski glasečo

se na 200 glid., katero mu je uradnik tudi izplačal. Zendarmerija je ptica ujela v Ljubecnem ter ga izročila okrožnemu sodišču; porabil je bil sele 4 glid.

(Prašičja kuga) se je pokazala v podgrajski župniji. Hrvatje so tako dolgo svinje utihotapljali, da so bolezen zanesli tudi na Dolenjsko. Najbolj čudno pa je, da so zbolele svinje, ki so bile zasačene, potem tri tedne v opazovanju in na javni dražbi kupljene. Kakor se vidi, se ta bolezen ne pozna prej, dokler žival živa ne začne smrdeti.

(V petdesetih minutah okolu zemlje.) Na električni razstavi v New-Yorku so preteklo soboto odposlali na stopno brzovavko okolu zemlje: „Bog je ustvaril zaklade narave in vednost rabi električno silo v slavo narodov in pomirjenje sveta.“ Na jedni strani brzovavne mize je sedel razstavni predsednik Gandler, na drugi slavnoznaní Edison. Prvi je brzovavko oddal okolu sveta — drugi jo je imel vsprejeti. Ob 8. uri 34 m. oddala se je brzovavka ter je okolu zemlje prišla v 50 min. Tako hitro še ni nobena brzovavka prišla okolu sveta. Stroški so znašali 152 dolarjev.

(18 let — po nedolžnem v ječi.) Pred 18 leti sta bila v Zagrebu v dosmrtno ječo obsojena kovač Anton Grišnik in kmet Andrej Čelko, ker sta po takratnih poizvedbah oropala in umorila poštnega hlapca Petra Marvina. Sedaj so se našli pravi morilci. — Anton Grišnik je mej tem že nmrl v ječi, Andrej Čelko, ki je doživel dan, ko se je skazala njegova nedolžnost, je bil seveda takoj izpuščen. — Kedo ubogima, po nedolžnem obsojenima povrne razrušeno srečo?

(Iz Senožeč) 18. maja: Ubogi kmetič, tudi majeva pomlad, katere se vsi stanovi sveta vesele, tebi ne prizaneso: 91 ovac je včeraj na pašniku »Gabrk« poginilo. Vsako leto ženejo ob tem času ovčjerejci iz podgrajskega, deloma tudi iz sežanskega, postojinskega in bistriškega okraja svoje ovce na pašo in stanarijo na Nanos skozi Senožeče. — Mej drugimi so gnuli iz okolice Kovčice, Slivje in Pregarje, podgrajskega okraja 400 glav ovac v soboto od doma, prišli so včeraj okolu 8. ure zjutraj na »Gabrk«, dež in škrofec s sodro in mraa je ostržene, utrujene, menda tudi lačne ovce tako prijel, da so jele kar cepati, do Gabrč, 1/4 ure od Senožeč, jih je 91, poginilo. Danes vozi konjač nesrečo ubozega kmeta na svoj dom. Ta nesreča je za prizadete toliko bolj občutljiva, ker so jedni gospodarji ob vse svoje ovce prišli.

(Letalni stroj.) Iz New-Yorka poročajo, da je profesor Langley v Washingtonu izumil letalni stroj, katerega sam »Aerodrom« imenuje. Stroj je jeklen; letalno silo daje par. Stroj so spustili v zrak, ter je v jedni uri preletel 20 angleških milj. Stroj se giblje kakor velikanski ptič. Ko je parna sila ponehala, padel je »Aerodrom« rahlo na zemljo.

(Ubogi gostilničar.) Neki slezijski gostilničar je rabil kakih trideset maselcev za pivo, ki so bili narejeni na 1/10 litra, a so bili v resnici večji. Gostilničar za to ni vedel, in je točil svojim gostom vedno polno mero, seveda v svojo škodo. Nekoč pa je policija pri preiskavi

posode našla, da so ti maselci preveliki. Zato jih je gostilničarju pobrala ter mu se naložila denarno kazen zato, ker je gostom točil večjo mero piva, kakor je bil dolžan. — Človek res ne ve, kako se zaplete v kazen.

(Vinski bratec) »Veš, draga ženica, kamela je taka žival, da cel teden brez pijače dela.« »To ni nič posebnega, dragi mož«, odgovori žena, »jaz poznam kamelo, katera brez dela cel teden pije.«

(Čuden lovec) Soseđa: »Zakaj ne gre tvoj mož nič več na lov?« Odgovor: »Prepovedala sem mu, ker je zajce lovil, kozle streljal in »mačka« domu nosil.«

(Premeten Ribničan) je prišel k zdravniku iskat dobrega sveta v bolezní. Ko ga zdravnik natanko preišče, mu pomoli malo stekleničico pod nos, rekoč: »Očka, poduhajte.« Ribničan duha. »Dobro«, pravi zdravnik, »sedaj ste ozdravljeni.« »Koliko sem dolžan?« »Deset goldinarjev!« Ribničan mirno poišče desetak ter ga pomoli zdravniku pod nos: »Duhajte — Nu sedaj ste pa vi plačani!« ter odide z desetakom iz sobe.

Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dnó 18. junija 1896 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 30. maja:	35,	9,	58,	47,	42.
Građec, 30. maja:	89,	7,	75,	31,	3.
Line, 23. maja:	65,	71,	16,	77,	88.
Trst, 23. maja:	27,	34,	52,	90,	41.

Tržne cene v Ljubljani.

30. maja.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica m. st.	7	90	Špeh, povojen, kgr.	—	64
Rež, »	6	80	Surovo maslo, »	—	72
Ječmen, »	6	—	Jajce, jedro	—	2
Oves, »	7	—	Mleko, liter	—	10
Ajda' »	7	50	Goveje meso kgr.	—	64
Proso, »	6	50	Telečje » »	—	62
Koruzo, »	5	50	Svinjako » »	—	66
Krompir, »	3	—	Koštrunovo » »	—	40
Leča hktl.	11	—	Pišanec	—	50
Grah, »	10	—	Golob	—	18
Pifol, »	10	—	Seno, 100 kgr.	2	34
Maslo kgr.	—	90	Slama, »	2	25
Mast, »	—	70	Drva trda, 4 kub. mtr.	6	20
Špeh, svež »	—	64	» mehka	4	60

P IX. zvezek: **POVESTI** **Andrej Kalan**

izšel je ravnokar ter se dobiva komad 20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani. Tudi III., IV., V., VI., VII. in VIII. zvezek so še v zalogi.

Kolarski pomočnik

— tudi dva — dobi takoj delo pri kolarskem mojstru
Tinetu Ločniškar, na Sori št. 6,
 57 2-2 pošta Medvode na Gorenjskem.

Sidro

Liniment. Capsici comp.

18-12 z lekarno Richter-jeve v Pragi 296
 priznana izvrstno bolečine olajšujoče ma-
 zilo je dobiti posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gid. v
 vseh lekarnah. Zahteva naj se to sploh priljubljeno
 domače zdravilo kar kratko kot 726 70-49

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z
 znane varstveno marko „sidro“ kot pristno.

Richter-jeva lekarna
 pri zlatem levu v Pragi.

Schicht-ovo^{50 2} milo

patentovano

avstro-ogerski patent 282 7

oblastveno zaščiteno
 varstvena znamka

je najboljša za perilo in poljubno domačo po-
 rabo; zedinjuje najlepši čistilni uspeh z naj-
 večjo milobo gledé ohranjenja blaga; provzroči
 najčistejšo beloto, ne daje perilu neprijetnega
 duha; je osobito priporočljivo za pranje volnine.
 Tudi je izvrstno sušilno sredstvo pri umi-
 vanju in kopanju za odrasle in otroke.

Poskušnje ne boče nikdo obžaloval.
 Dobiva se skoro v vseh prodajalnicah na drobno.

Zaga

na dobri vodi, poleg železnice, v najboljšem stanju, vedno
 polno dela, se dá za več let v našem ali tudi prodá, če
 se želi tudi z nekaj zemljišča. — Pozvé se pri g. **A. Kališu**
 v Ljubljani. Prešernov trg. 60 2-1

Pri nizki ceni.

63 1 Največja zaloga potrebščin za

krojače in šivilje

in najmanj za 30%, ceneje kot drugod pri

Ign. Žargiju v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 8.

Pri nizki ceni.

— Ceniki franko. —

— Vzorci kratoni. —

Naravnost iz Hamburga.

Kava v poštnem zavoju
 4², Ko netto po povzetju

ff. afričanski mecca gid.	7 60
nj. Martinique, zel.	8 25
jako f. Biser kava	8 60
zlahna Zah. indijska	
kava, modra	9 45
jako fin Senchog-čaj	
2 kili netto	5 75

Posilja poštnine in carine
 prosto

Ludv. C. Schmidt
 Hamburg 11., vstan. 1827.

Kathreiner
 KNEIPP'S SLAVNA KAVA

je kot

primes k bobovi kavi
 edino zdrava
 kavina pijača.

Dobi se povzod. pol kile za 75 kr.

Svarilo! Zaradi nižrednih po-
 narejenih izdelkov je treba paziti
 na izvirne zavoje s imenom:

Kathreiner

naznanjam p. n. občinstvu, da preselim z dném 20. maja t l.

Jakob Kobilca

svojo prodajalnico dežnikov in solnčnikov
 iz Špitalskih ulic
 na Mestni trg št. 23.

P. n. občinstvu se zahvaljujem za dosedanji obisk in zagotavljam, da bodem slavnoistemu, kakor
 dosedaj v preteklih 35 letih, vedno s poštenim in cenim blagom postregel. 62 3-1

Tretji pomnoženi natis.

Slovenska kuharica

ali

navod okusno kuhati navadna in imenitna jedila.

Spisala in na svitlo dala
Magdalena Pleiweis.

V Ljubljani 1890. — Založil Henrik Ničman.
320 strani 8° z dvojnatinim kazalom: 1. Navadno kazalo. — 2. Jedila po abecedi.

Velja vezana gl. l. 80. s pošto 10 kr. več.

Proti vplačilu tega zneska pošljemo poštne prosto.

Ta kuharska knjiga je po vseh slovenskih krajih dokaj razširjena in je povsod zelo priljubljena.

'Kuharica' je po vseh mestih, kakor po deželi praktična pomoč v vsaki hiši.

Posebno opozorimo na določitev v jedilnih listih na primer o zlati maši, ob umeščenji (luštalacji), o postnih dneh in mnogih drugih prilikah.

K temu tretjemu pomnoženemu natisu je kazalo po abecednem redu priloženo, da se vsako jedilo hitro poišče.

Bogata vsebina „Slovenske Kuharice“ dá navod k pripravljanju za navadna in imenitna jedila. V naročbo se priporoča 61 3-1

Katoliška bukvarna
v Ljubljani, Stolni trg št. 6.

Zanesljivo pristno istrijsko vino

belo, črno in rudeče

je v večjih množinah — od 56 litrov in višje — na prodaj. Priporočam je zlasti prečast. duhovščini za uporabo pri presv. daritvi

47 3-2

Anton Kunstek, trgovec
v Št. Vidu pri Zatičini.

Na Najvišje povelje Nj. c. in kr. apostolskega veličanstva.
Bogato oskrbljena, po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov
zajamčena 42 6-4

XVIII. državna loterija

za skupne vojaške dobrodelne namene.

3135 dobitkov v skupnem znesku 170.000 gld. in sicer: 1 glavni dobitek s 60.000 gld. z dvema predobitkoma in dvema podobitkoma à 500 gld., 1 glavni dobitek s 30.000 gld., z 1 predobitkom in 1 podobitkom po 250 gld., 2 dobitka po 10.000 gld., 10 dobitkov po 1000 gld., 15 dobitkov po 500 gld., 100 dobitkov po 100 gld., naposled serijski dobitki v skupnem znesku 30.000 gld. — Zrebanje se bo vršilo nepreklicno dne 25. junija 1896. — Srečka stane 2 gld. avstr. velj.

Podrobnejša določila ima igralni načrt, ki se dobiva brezplačno s srečkami pri oddelku za državne loterije Dunaj, L. Riemergasse 7, II. Stock. im Jakoberhofe, kakor tudi po mnogih prodajalnicah. — Srečka se pošilja poštne prosto.

Na Dunaju, v marcu 1895.

37 6-4

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov,
oddelek državne loterije.

Predmeti in potrebščine za kavarne, sladčitarne, krčmarje, sedlarje. Peronosporabrizgalke patent Schindler.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli apneno-železni sirup

Ta 26 let z največjim uspehom rabljeni, prsni sirup raztoplja sluz, upokojuje kašelj, pomanjšuje pót, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prisvajajoči obliki, je jako koristno za narejanje krvi, raztopljive fosforno-apnene soli, ki so v njem, pa posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice je 1 gl. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zavijanje. 299 20-12

Svarilo! Svarimo pred ponaredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi in, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zahteva naj

te torej vselej izrečno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paži naj se tudi na to, da je kraven stoječa oblastveno protokoliрана varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20-20

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VIII, Kaiserstrasse 78 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Nj. svetost papež Leo XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr. Lappontiju in lekarnarju G. Piccoltiju v Ljubljani pristrčno zahvalo za dopslane jim stekleničice (22-9)

Tinkture za želodec

Imenovan zdravnik ter tudi mnogi drugi sloviti profesorji in doktorji zapisujejo bolehavim Piccoltijevo želodčno tinkturo, katere krepla želodec, povečuje slast, pospešuje prebavljenje in telesno odprtje.

Naročila vsprejema proti povzetju in točno izvršuje G. Piccolti lekarnar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

P o t o v a r n i š k i c e n i .

R. Miklauc v Ljubljani

naznanja, da se bo

==|| preselil z dnem 28. maja ||==

v svojo barako

59 2

za škofljo, za vodó, kjer prodajajo moko

in je primoran radi majhnega prostora svoje zalogo zmanjšati.

Prodajal bode najraznovrstnejše **manufakturno in kramarsko blago** do preklica

po tovarniški ceni

Za poletje je dobil vsakovrstno novo blago: posebno lepo blago za gvante, židane rute, oajg za hlače, lep kambrik in satín.

Na izbiri ima tudi **tíštahé, antle** in razne **brisalke**; svetuje torej vsakomur, komur je ležeče **da po ceni kupi** naj ne zamudi te res izredno ugodne prilike.

P o t o v a r n i š k i c e n i .